

بوهنتون سلام

بوهنتن شرعیات و قانون

پروگرام ماستری فقه و قانون

امارت اسلامی افغانستان

وزارت تحصیلات عالی

معینیت امور علمی

احکام قسمت در فقه و قانون

رساله ماستری

محصل: عبدالواحد (حجت)

سال: 1400 هـ. ش. - 1355 م. ق.

استاد رهبر: دکتر محمد جواد (مستشار)

پوهنتون سلام
پوهنځی شرعیات و قانون
پروگرام ماستری فقه و قانون

امارت اسلامی افغانستان
وزارت تحصیلات عالی
معینیت امور علمی

احکام قسمت در فقه و قانون

رساله ماستری

محصل: عبدالواحد (حجت)

استاد رهنما: دکتور محمد یونس (ابراهیمی)

سال: 1400 هـ ش - 1442 هـ ق

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پوهنتون سلام

پوهنځی شرعیات و قانون

دپارتمنت فقه و قانون

بورد ماستری

تصدیق نامه

محترم عبدالواحد ولد محمد ابراهیم ID: 339-97-MSF-SH محصل دور ششم فقه و قانون که رساله ماستری خویش را زیر عنوان: احکام قسمت در فقه و قانون به روز دوشنبه تاریخ ۱۰ / ۳۷ / ۱۴۰۰ هـ ش موفقانه دفاع نمود، و به اساس بررسی هیات تحکیم مستحق ۹۰ (نمره به عدد) نود پورکا (نمره به حروف) گردید، موفقیت شان را از الله متعال خواهانیم.

اعضای هیات تحکیم:

ردیف	نام استاد	عضویت	امضاء
۱	استاد وزیر محمد سعیدی	عضو هیات	
۲	دکتور عبدالله حقیار	عضو هیات	
۳	دکتور محمد یونس ابراهیمی	استاد رهنا و رئیس جلسه	

..... معاون علمی

..... امر بورد ماستری

خلاصه بحث

در این رساله علمی و تحقیقی تحت عنوان احکام قسمت در فقه و قانون، مسایل مربوط به تقسیم اموال مشترک مورد بحث قرار گرفته است، مختصراً میتوانیم گفت که این رساله به یک مقدمه و سه فصل و در اخیر به نتیجه گیری و به چند پیشنهاد به قرار ذیل مشتمل میباشد.

مقدمه دربرگیرنده حمد ثنا، اهمیت موضوع، انگیزه انتخاب موضوع، سوال های اصلی و فرعی تحقیق، پیشینه تحقیق، روش تحقیق، اهداف تحقیق، خطه و پلان تحقیق میباشد.

فصل اول در بیان مفهوم و ماهیت قسمت میباشد و به چهارمبحث به قرار ذیل مشتمل میباشد:

مبحث اول چنین مسائلی را دربرمیگیرد: تعریف قسمت در فقه اسلامی و قانون مدنی؛ مقارنه میان فقه و قانون؛ ذکر دلایلی از قرآن، سنت، اجماع و عقل به مشروعیت قسمت؛ حکمت مشروعیت قسمت؛ صفت قسمت از حیثیت لزوم و عدم لزوم آن.

مبحث دوم به چنین مسائلی مشتمل می باشد: قسمت رد، قسمت تعدیل، انواع قسمت به اعتبار اراده متقاسمین، انواع قسمت به اعتبار وحدت محل و تعدد آن، انواع قسمت به اعتبار طبیعت محل، انواع قسمت به اعتبار حاجت به تقویم و عدم آن در فقه اسلامی و قانون مدنی.

مبحث سوم به ارکان و شرایط قسمت تخصیص یافته که مسائلی ذیل را شامل می باشد: احکام و شرایط قاسم در فقه اسلامی و قانون مدنی، مقارنه میان فقه و قانون در این مورد؛ احکام و شرایط مقسوم در فقه اسلامی و قانون مدنی؛ مقارنه میان فقه و قانون در این مورد.

فصل دوم در بیان تقسیم اعیان می باشد و به سه مبحث به قرار ذیل مشتمل می باشد:

در مبحث اول قسمت اتفافی مورد بحث قرار داده شده است که مطالب ذیل را احتوای میکند:

چگونگی اجرای تقسیم اتفافی در فقه اسلامی و قانون مدنی، چگونگی تقسیم عقارات، چگونگی تقسیم زمین خالی از زراعت، چگونگی تقسیم زمین مزروعه، چگونگی تقسیم زمین مبنیه، چگونگی تقسیم طبقات بالاوپایین، چگونگی تقسیم اشیای منقول، قرعه و نحوه استعمال آن، نقض تقسیم به اثر غبن و اشتباه در فقه اسلامی و قانون مدنی، اختیارات در تقسیم در فقه اسلامی و قانون مدنی؛ بیان خیار عیب، بیان خیار شرط، بیان خیار رزق.

در مبحث دوم تقسیم قضایی، مورد بحث قرار داده شده که مطالب ذیل را احتوای میکند:

شرایط تقسیم قضایی، دعوی تقسیم در فقه اسلامی و قانون مدنی، محکمه ویژه رسیدگی به تقسیم، حل منازعات، چگونگی تقسیم قضایی در فقه اسلامی و قانون مدنی.

در مبحث سوم آثار و عوارض تقسیم مورد بحث قرار گرفته که مطالب ذیل را احتوای میکند:

آثار مرتبه بالای تقسیم در فقه اسلامی و قانون مدنی، عوارض تقسیم در فقه اسلامی و قانون مدنی، کشف وصیت بعد از تقسیم در فقه اسلامی و قانون مدنی.

فصل سوم در بیان قسمت مہایات می باشد و بہ چہار مبحث قرار ذیل مشتمل می باشد:

مبحث اول شامل چنین مطالبی می باشد: تعریف مہایات در فقہ اسلامی و قانون مدنی، مشروعیت مہایات و ذکر دلایل از قرآن، سنت، إجماع، عقل.

مبحث دوم شامل چنین مسائلی می باشد: محل مہایات در فقہ اسلامی و قانون مدنی، اشیای کہ تہایؤ در آن درست نمی باشد، حیلہ بہ نزد فقہاء، طبیعت مہایات، لزوم یا جواز مہایات.

مبحث سوم بہ چنین مسائلی مشتمل می باشد، انواع تقسیم مہایات در فقہ اسلامی و قانون مدنی، انواع مہایات از حیثیت زمان و مکان، انواع مہایات از حیثیت تراضی و اجبار، مقایسہ میان مہایات زمانی و مکانی.

مبحث چہارم بہ چنین مسائلی مشتمل می باشد: حقوق، التزامات و آثار مہایات؛ مکلفیت های شرکاء در تقسیم مہایات، آثار مہایات و تطبیق احکام إجارہ بالای آن.

و در اخیر نتیجہ گیری و پیشنہادات بندہ بہ رشتہ تحریر در آورده شدہ است؛ بہ امید اینکہ مورد قبولیت اللہ - جل جلالہ - گردیدہ و مستحق اجر ثواب گشتہ باشم.

موضوع	صفحه
مقدمه	1
فصل اول : مفهوم و ماهیت قسمت	
مبحث اول : مفهوم و مشروعیت قسمت در فقه اسلامی و قانون مدنی.....8	
مطلب اول : مفهوم قسمت در فقه اسلامی	8
مطلب دوم : تعریف قسمت در قانون مدنی	10
مطلب سوم : مقارنه میان فقه و قانون	12
مطلب چهارم: مشروعیت قسمت	12
مطلب پنجم: صفت قسمت	18
مبحث دوم: انواع قسمت	
مطلب اول : انواع قسمت در فقه اسلامی	20
مطلب دوم : انواع قسمت در قانون مدنی	21
مطلب سوم : مقارنه میان فقه و قانون	40
مبحث سوم: مقومات قسمت (شرائط و ارکان قسمت)	
مطلب اول : قاسم (تقسیم کننده) در فقه اسلامی	48
مطلب دوم : قاسم (تقسیم کننده) در قانون مدنی	65
مطلب سوم : مقارنه میان فقه و قانون در مورد قاسم	67
مطلب چهارم : مقسوم (مال) در فقه اسلامی	68
مطلب پنجم : مقسوم (مال) در قانون مدنی	73
مطلب ششم : مقارنه میان فقه و قانون در مورد مقسوم	75
مطلب هفتم: مقسولهم (مشترکین)	76
فرع اول: مقسوم لهم در فقه اسلامی	76
فرع دوم: مقسوم لهم در قانون مدنی	86
فرع سوم: مقارنه میان فقه و قانون در مقسوم لهم	88

فصل دوم : تقسیمات عین و آثار آن

90.....	مبحث اول : تقسیم اتفاقی
91.....	مطلب اول : چگونگی اجرای تقسیم
91.....	فرع اول : چگونگی اجرای تقسیم در فقه اسلامی
114.....	قرعه و نحوه استعمال آن
119.....	فرع دوم چگونگی اجرای تقسیم در قانون مدنی

و

موضوع

صفحه

120.....	مطلب دوم : نقض تقسیم به اثر اشتباه و غبن
120.....	فرع اول : نقض تقسیم به اثر اشتباه و غبن در فقه اسلامی
120.....	فرع دوم : نقض تقسیم به اثر اشتباه و غبن در قانون مدنی
126.....	مطلب سوم : اختیارات در تقسیم
129.....	فرع اول : اختیارات در تقسیم در فقه اسلامی
130.....	خیار شرط
132.....	خیار رؤیت
133.....	خیار عیب
136.....	فرع دوم : اختیارات در قانون
138.....	مبحث دوم تقسیم قضایی
138.....	مطلب اول : شرایط تقسیم قضایی
144.....	مطلب دوم دعوی تقسیم
144.....	فرع اول : دعوی تقسیم در فقه اسلامی
147.....	فرع دوم : دعوی تقسیم در قانون مدنی
147.....	مطلب سوم : چگونگی اجرای تقسیم قضایی
149.....	فرع اول : چگونگی اجرای تقسیم در فقه اسلامی
152.....	فرع دوم : چگونگی اجرای تقسیم در قانون مدنی

مبحث سوم : آثار و عوارض

تقسیم..... 154

مطلب اول : آثار مرتبه به تقسیم

..... 155

مطلب دوم : عوارض تقسیم

..... 159

فصل سوم قسمت مہایات

مبحث اول : تعریف مہایات و مشروعیت

آن..... 171

مطلب اول : تعریف مہایات

..... 171

مطلبت دوم : مشروعیت مہایات

..... 172

مبحث دوم : محل مہایات و طبیعت

آن..... 173

مطلب اول : محل مہایات

..... 174

مطلب دوم طبیعت مہایات

..... 178

مطلب سوم : لزوم یا جواز مہایات 181

ز

مبحث سوم : انواع تقسیم مہایات

183

مطلب اول انواع مہایات از حیثیت تراضی و اجبار

..... 183

مطلب دوم : انواع مہایات از حیثیت زمان و مکان 188

مبحث چهارم : در حقوق ، التزامات و آثار مہایات..... 194

مطلب اول : حقوق و مکلفیت های شرکاء در تقسیم مہایات..... 194

مطلب دوم : آثار مہایات و تطبیق احکام اجاره بالای آن 201

نتیجه گیری

..... 206

209.....	پیشنهادات
210.....	فهارس
211.....	فهرست آیات
212.....	فهرست احادیث
213.....	فهرست اعلام
	فهرست مراجع
214.....	

بخاطر دسترسی به متن کامل این تحقیق مراجعه شود به:
پوهنتون سلام، کتابخانه مرکزی چهار راهی گل سرخ، سرک کلوله پشته
و یا هم به ایمیل آدرس ذیل تماس گرفته شود:

salamresearchcentre@salam.edu.af